

LIEKSAN KAUPUNGIN KONSERNIOHJE

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite	1
2. Soveltamisala	1
3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	1
4. Konserniohjeen sitovuus	1
5. Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	2
6. Kaupunkikonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus.....	2
7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen	2
8. Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen	3
9. Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa	3
10. Konsernin sisäiset palvelut.....	4
11. Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen.....	4
12. Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	5
13. Tiedottaminen	5
14. Kaupunkikonsernin tarkastus	5

Lieksan kaupungin konserniohje

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Lieksan kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin strategian ja tavoitteiden mukaisesti.

Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamista siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä.

Osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien ohjaukseen konserniohjetta noudatetaan soveltuvien osin.

Lieksan kaupunkikonserniin kuuluvat seuraavat kaupungin määräysvallassa olevat yhteisöt:

- Lieksan Kiinteistöt Oy
- Lieksan Kehitys Oy LieKe

Kaupungin osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:
(20 – 50 % äänimäärästä)

- Lieksa-Nurmes Lentokenttä Oy

Kaupunki on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalujen kuntayhtymä – Siun sote
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaisesti konserniohjeesta.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kaupungin tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

4. Konserniohjeen sitovuus

Konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kaupungin kirjaamon kautta kaupunginjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. Kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Konsernijohtoon tehtävät ja toimivallan jako on määritelty kaupungin hallintosäännössä.

Kaupungin omistajanvaltaa eri yhteisöissä käyttävien edustajien tulee yhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimielimissä ottaa huomioon konsernijohtoon antamat omistajapolitiittiset ohjeet tai pysyväisluonteiset konsernijohtoon antamat määräykset.

6. Kaupunkikonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kaupungin strategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liike-toiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on Kaupunkikonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin.

Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Kaupungin talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon Kaupunkikonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kaupungille sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, laina-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhteistyössä kaupunginjohtajan kanssa.

Talouden suunnittelussa tulee ottaa huomioon valtioneuvoston suositukset ja niiden asettamat rajoitteet ja kilpailulain 4 a luvussa määritelty kilpailuneutraliteettia koskeva sääntely.

7. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kaupunginhallitukselle Kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Konsernijohto seuraa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kaupungille kolmannesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehityksestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Riskistä, jonka toteutuminen on todennäköistä, on raportoiva viipymättä konsernijohtolle.

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaan yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössääntöjä, kuntalain mukaisia konsernisääntöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien tulee toimittaa kaupungille tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Kaupungin hallintojohtaja antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, määräajoista ja tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

8. Kaupungin luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaaminen

Kaupungin luottamushenkilöllä on oikeus saada kaupungin viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kaupungin kirjaamon kautta kaupunginjohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

9. Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Tytäryhteisön toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kaupungin kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kaupungin strategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kaupunkiin
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä ja sen muutokset
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset
- merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen

alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohton määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kaupunkia yhtiökokouksessa, sisällytetään kaupungin kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekokelelmellä, vaikka kaupungin ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

10. Konsernin sisäiset palvelut

Konsernin sisäisistä palveluista tehdään erilliset sopimukset, jotka kaupunginhallitus ja yhtiön hallitus hyväksyvät.

Jos kaupungilla on käytössä konsernitili, yhtiöt ovat velvollisia keskittämään rahaliikenteensä konsernitilille erillisten ohjeiden mukaisesti.

11. Kaupungin tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallituksen valinta on kaupungin kannalta käytännössä merkittävin yksittäinen toimenpide, sillä hallitus toteuttaa omistajan yhtiölle asettamia tavoitteita ja yhtiön tarkoitusta.

Hallitukseen tulee nimittää naisia ja miehiä tasapuolisesti. Hallituksen jäsenten lukumäärän tulee mahdollistaa tehokas hallitustyöskentely. Varajäsenten tarpeellisuutta tulee aina erikseen arvioida yhtiön toiminnan näkökulmasta.

Nimitykset tulee tehdä erillään kaupungin luottamushenkilövalinnoista. Konsernijohto (kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja) nimeää yhtiöiden hallitusten jäsenehdokkaat. Valmistelusta vastaa konsernijohto kaupunginjohtajan johdolla. Konsernijohto antaa yhtiökokous-edustajalle ohjeet hallituksen puheenjohtajan valitsemiseksi varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Kaupungin tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on kuntalain 47 §:n mukaan otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä strateginen merkittävyys. Kaupunginhallitus määrittää hallitusten jäsenten osaamis- ja kokemusvaateet seuraavalle valtuustokaudelle ottaen huomioon yhtiön, sen toimialan ja tilanteen.

Yhtiöiden hallituksen jäseniltä edellytetään kollektiivina asiantuntemusta toimialasta ja liiketoiminnasta sekä johtamisesta, taloudesta, raportoinnista, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Tarvittaessa hallituksen jäsenille tulee järjestää riittävää koulutusta osaamisen tueksi ja ylläpitämiseksi. Tytäryhteisöjen hallitusten jäseniä nimettäessä on hyvä ottaa huomioon myös mahdollisten eturistiriitojen vaikutukset yhteisön hallituksen toimintaan.

Hallituksen jäseniltä edellytetään riittävästi aikaa tehtävän asianmukaiseen hoitamiseen. Sen vuoksi on suositeltavaa, että henkilöllä olisi enintään kolme samanaikaista hallitustehtävää.

12. Kaupungin tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Konserniyhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa soveltuvin osin tämän konserniohjeen lisäksi myös muita kaupungin hyvään hallinto- ja johtamistapaan liittyvää ohjeistusta kuten sisäisen valvonnan ohjetta, muita kaupungin hyvän hallinto- ja johtamistapaan liittyviä ohjeita ja säännöksiä sekä hallintolain ja hankintalain säädöksiä. Konserniyhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan soveltuvin osin myös kaupungin strategian henkilöstöä ja rekrytointia koskevia linjauksia ja toimenpideohjelmia.

Tytäryhtiöissä tulee soveltaa kaupungin palkkio- ja matkustusohjeita soveltuvin osin. Kaupunginhallitus antaa yhtiöille omistajaohjauksen kokouspalkkioista tytäryhtiöiden hallituksissa.

Yhteisöjen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kaupungin omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kaupunkikonsernin kokonaisuutena turvaten.

Tytäryhteisöjen hallituksilla on velvollisuus laatia hallituksen työskentelyä ohjaava työjärjestys ja hallituksen tulee suorittaa myös toiminnan itsearviointia kaupungin antamien ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginjohtajalle tai hänen estyneenä ollessaan elinvoimajohtajalle on annettava yhtiön hallituksen kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeus.

13. Tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaan kunnan toiminnasta on tiedotettava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää koko kaupunkikonsernin toiminnan.

Lähtökohtana kaupunkikonsernin yhtiöissä on aktiivinen ja tehokas viestintä yhtiön toiminnasta ja taloudesta. Yhtiön on informoitava kaupunkia ennen merkittävän asian julkiseksituloa. Yhtiön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita. Yhtiöitä koskevan tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhtiön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kaupungin puolella kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja / elinvoimajohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kaupungin yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Kaupungin tytäryhtiöiden viestinnästä vastaavat ensisijaisesti niiden toimitusjohtajat ja toissijaisesti hallitusten puheenjohtajat.

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat vastaavat yhtiöiden visuaaliseen ilmeeseen ja brändiin liittyvistä asioista, jotka valmistellaan yhteistyössä kaupungin elinvoimajohtajan kanssa.

14. Kaupunkikonsernin tarkastus

Kaupungin tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kaupungin tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kaupungin tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kaupunkikonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.